

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:28

Fredagen den 3 mars

§ 1 Utrikes frågor

Utrikesminister Margot Wallström

Försvarsminister Peter Hultqvist

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 6 februari 2017 (Margot Wallström)**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 6 mars 2017**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 9 och EU-nämnden börjar sitt sammanträde.

Vi hälsar utrikesminister Margot Wallström och försvarsminister Peter Hultqvist välkomna. Vi ska ha återrapport från och information och samråd inför utrikesrådsmöten.

Vi börjar med återrapporten från tidigare utrikesråd.

Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

God morgon! Vi hade en informell lunch med temat EU:s relation med Egypten, och det var en förberedelse, kan man säga, inför den lunch som vi ska ha med utrikesminister Shoukry på måndag. Fokus för den diskussionen låg egentligen på fyra nyckelområden som jag utgår från kommer att vara i centrum också på måndag: ekonomin, det politiska spåret, sektoriellt samarbete och regionalt samarbete.

Flera länder tog upp Egyptens roll i regionen, och vi var många som tog upp MR-frågorna, därför att det är mycket bekymmersamt i Egypten. Det här återkommer vi till under det lunchmöte som vi ska ha med Shoukry.

Anf. 3 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag skulle vilja fråga om det medskick som hela nämnden var enig om gällande HDP:s fängslade politiker och ledare var möjligt att diskutera på det här rådsmötet.

Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det var inte uppe som en diskussionspunkt över huvud taget på förra FAC. Det är någonting som vi ständigt diskuterar och kommenterar mellan ministrarna, men det fanns inte tillfälle att resa det som en särskild punkt på dagordningen förra gången.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Nämnden hade ju det som ett medskick både för formella och informella samtal i den mån det var möjligt.

Vi tackar för återrapporten.

Vi går in på utrikesrådets dagordning. Första dagordningspunkten, nr 3, handlar om säkerhet och försvar. Det är förslag på rådsslutsatser. Jag lämnar ordet till både utrikesministern och försvarsministern.

Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Vi har tidigare informerat nämnden om regeringens ställningstagande när det gäller EU:s globala strategi. I dag tänkte vi berätta om uppföljningen inom området säkerhet och försvar. Det är på agendan för den gemensamma delen av FAC:s möte. Det blir en jumbosession som antagligen kommer att dra ut på tiden, men både försvarsministern och jag ska vara med.

Här är regeringens utgångspunkt att EU-samarbetet i det rådande världsläget är viktigare än någonsin. Det är viktigt att stärka vårt befintliga samarbete, och Sverige ska, som vi aviserade i utrikesdeklarationen, mer aktivt verka för att vi ska stärka EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, GSFP. Det är fullt möjligt att göra med den militära alliansfriheten som grund.

Som ni tidigare har informerats om antog utrikesrådet i november förra året rådsslutsatser som lägger fast ambitionsnivån, och de slutsatserna ska följas upp. Rådets möte blir en sorts första viktig hållpunkt.

De europeiska länderna måste ta ett större samlat ansvar för Europas säkerhet, och därför välkomnar vi från regeringens sida att EU tar konkreta steg framåt.

Rådsslutsatserna förväntas handla om att planerings- och ledningsstrukturerna för EU:s civila och militära krishanteringsinsatser ska stärkas. Det sker inom existerande strukturer och budget, och det är också viktigt att säga. Reformen syftar till dels att främja civil-militär samverkan, som vi tycker är ett av EU:s främsta mervärden som säkerhetspolitisk aktör, dels att man på strategisk nivå ska förbättra möjligheterna till ledning av EU:s militära tränings- och utbildningsinsatser. Det välkomnar vi.

Rådsslutsatserna kommer också att handla om att upprätta ett så kallat permanent strukturerat samarbete, Pesco. Vi välkomnar också aktivt det förslaget. Vi tycker att villkoren ska vara att Pesco ska vara inkluderande och ha låga trösklar för deltagande, alltså att alla länder som vill ska kunna delta, och att det ska vila på en mellanstatlig grund. Det skulle bidra till att uppnå ambitionsnivån för den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken som lades fast i höstas. Det menar vi kan bidra till att man håller ihop EU och att man agerar solidariskt samtidigt som man blir handlingskraftigare.

Regeringen ser positivt på möjligheten att delta. Försvarsministern kommer säkert att säga mer om det här, men vi har sett att till exempel en gemensam sjukvårdskapacitet för EU:s krishanteringsinsatser skulle kunna vara ett exempel på vad det här kan ta för uttryck.

Vi lägger stor vikt vid utvecklingen av EU:s civila krishanteringsförmåga. Där är vi från svensk sida redan en ledande aktör. Vi tycker för det första att man måste bli snabbare, flexiblare och mer proaktiv. Det hand-

lar om att man om man ser en kris segla upp ska kunna stävja den och alltså reagera snabbare. Där behöver planeringskapaciteten i Bryssel stärkas.

Vi tycker för det andra att EU ska upprätta specialiserade civila team av experter som kan användas vid kriser.

För det tredje tycker vi att samarbetet med FN behöver stärkas, framför allt i fält. Inte minst i till exempel Sahelområdet märker man att EU och FN behöver samarbeta.

Eftersom vi har en budgetrestriktiv hållning tycker vi att regeringen måste verka för att de ekonomiska konsekvenserna av alla de här lig-gande förslagen ska begränsas för statens och för EU:s budget. Vi har alltså inte en expansiv budgetapproach till det här.

Nu kommer arbetet inom samtliga de här områdena att tas vidare under våren. Meningen är att Europeiska rådet i juni ska kunna fatta konkreta beslut för att uppnå ambitionsnivån för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Nu får Peter redovisa förslaget om en så kallad koordinerad försvarsöversyn, Card, och också kommissionens förslag till försvarshandlingsplan, Edap.

Anf. 7 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Den förändrade omvärldssituationen har höjt förväntningarna på EU:s roll som säkerhetspolitisk aktör. Vi har ett intresse av att EU:s säkerhets- och försvarspolitiska initiativ blir framgångsrika samtidigt som grundläggande svenska försvarsintressen även fortsättningsvis tillgodoses.

Regeringen ställer sig bakom ansträngningarna att förbättra europeiskt samarbete inom försvarsområdet och är positiv till det förslag om en återkommande koordinerad försvarsöversyn som nu diskuteras i olika rådsarbetsgrupper.

Huvudsyftet med Card är att på politisk nivå skapa en lägesbild avseende europeisk förmågeutveckling som sedan kan leda till en gemensam syn på några huvudområden för prioriterad förmågeutveckling. På så sätt ska Card stimulera medlemsstaterna till att samarbeta på ett nytt och effektivare sätt.

Regeringen värdesätter att Card bygger på befintliga strukturer och information. Regeringen verkar för att processen ska vara hanterbar och flexibel för både medlemsstaterna och institutionerna samt anpassad till europeiska behov och omfattande den samlade förmågeutvecklingen.

En viktig fråga att bevaka vid utformandet av detaljerna i Card är att förfarandet respekterar beslut om att utgiftsnivån är ett nationellt beslut och att den information som delas ger mervärde samtidigt som den inte bör innehålla för Sverige känsliga uppgifter.

I utkastet till rådsslutsatser pekas på de övergripande ramarna för en koordinerad försvarsöversyn ut, och den höga representanten för utrikesfrågor uppmanas att ta fram mer detaljerade förslag för dess modaliteter.

Det understryks att Card ska vara frivilligt och genomföras på basis av mellanstatlighet. Utrikesrådet väntas även i slutsatser välkomna kommissionens fortsatta arbete med implementeringen av förslaget till den europeiska försvarshandlingsplanen, European Defence Action Plan, som presenterades den 30 november 2016.

2016/17:28

3 mars

Planen presenterades vid Europeiska rådet den 15 december samt på konkurrenskraftsrådet den 20 februari. Meddelandet innehåller förslag inom tre områden: en försvarsfond som ska främja finansiering av forskning samt förmågor, främjande av investeringar i försvarssektorns leveranskedjor och stärkandet av den inre marknaden på försvarsområdet.

Den föreslagna försvarsfonden består av två delar: en för forskning och en för förmågor. Forskningsdelen avses finansieras genom samarbete på EU-nivå och lanseras först genom en så kallad förberedande åtgärd under åren 2017–2019 om sammanlagt 90 miljoner euro. Syftet med den förberedande åtgärden är att testa vilket mervärde som kan åstadkommas genom EU-finansierad forskning inom försvarsområdet.

Den exakta utformningen av förmågedelen av försvarsfonden är ännu oklar. Ett arbete i nära samarbete med medlemsstaterna, den höga representanten och andra aktörer har inletts för att tydliggöra innehållet och reglerna för förmågefonden.

Regeringen välkomnar generellt sett ett ökat europeiskt samarbete på försvarsmaterielområdet med utgångspunkten att samarbetet respekterar mellanstatligheten och inte begränsar möjligheten till relationer med länder utanför EU.

Sverige har i dialog med kommissionen framhållit att medlemsstaternas möjlighet till handlingsfrihet vad gäller försvarsindustri och marknadsfrågor ska värnas. Vi har fått gehör för denna hållning. Regeringen välkomnar därför de mellanstatliga aspekterna som planen ger uttryck för.

Mot bakgrund av Sveriges budgetrestriktiva hållning kommer regeringen att verka för att förslaget ekonomiska konsekvenser för staten och EU:s budget begränsas. Regeringens generella position är att tilldelning av EU-medel måste ge likvärdiga möjligheter till industrin i alla europeiska länder. Om EU:s medel ska användas ska regelverk och budgetprocess respekteras – likaså formerna för hur medel fördelas. Alla eventuella bidrag från medlemsstaterna måste vara frivilliga.

I samband med utrikesrådet kommer försvarsministrarna även att träffas under ett informellt frukostmöte där en strategisk diskussion väntas föras rörande GSFP-insatser och operationaliseringen av GSFP:s ambitionsnivå.

Regeringen välkomnar ambitionen att stärka den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik inom EU. Särskild vikt läggs vid att förbättra EU:s civila och militära kapacitet för krishantering. Med tanke på den försämrade säkerhetssituationen i EU:s grannskap är det viktigt att Sverige kan bidra till utvecklingen av GSFP och till att stärka EU som säkerhetspolitisk aktör och dess förmåga att agera i konfliktcykelns alla delar – från konfliktförebyggande insatser och stabiliseringsinsatser till mer akuta kriser som kräver både civila och militära verktyg.

Anf. 8 KARIN ENSTRÖM (M):

Tack, statsråden, för föredragningarna! Jag välkomnar att regeringen tycks se mer positivt än tidigare på utvecklandet av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik i EU, inte minst i ljuset av det som ni beskrev: det försämrade omvärldsläget, det faktum att Storbritannien, som ju själv hyser stora både militära och civila resurser på det här området, lämnar EU och den nya amerikanska administrationen. Det är

alltså tydligt att EU-länderna själva måste ta större ansvar för sin säkerhet och sitt försvar. Därför tycker jag att det här är bra.

Jag tänker inte kommentera detta i detalj, förutom när det gäller den koordinerade försvarsöversynen. Det har diskuterats tidigare att det vore bra om EU skulle kunna om inte harmonisera – det är fel ord – så ändå i tid ha bättre faser för sin egen försvarsplanering. Det handlar om att kunna identifiera brister och att man när man lägger ihop allting kan se var det brister, var man har styrkor som man kan ha nytta av – utan att för den skull på något sätt forma en gemensam EU-armé.

Jag tror att det är bra. Jag skulle vilja höra när försvarsministern tror att man skulle kunna börja se verkliga resultat av detta – det var ett antal steg här.

När det gäller försvarsindustrisamarbetet har jag förstått det som att det har uppfattats som att Sverige har hållit emot, som en bromskloss. Jag tycker att det är bra om vi nu kan visa att Sverige är berett att ta ännu mer aktiv del i detta.

I dag måste vi nog se över de samarbeten vi har. Det ligger också i vårt intresse att ligga nära till exempel ett stort och viktigt land som Tyskland i de här frågorna.

Jag vill gärna ha försvarsministerns syn på det.

Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (C):

Jag vill tacka för föredragningarna.

Jag är lite nyfiken på regeringens mål för det här. Var ska det landa i juni? Har ni preciserat tydligt vilket slutmål ni ser för processen, inte bara att ni har en positiv hållning? Det skulle vara intressant att få ta del av det i så fall.

Jag har också några funderingar när det gäller att stärka EU:s förmågor. Att samarbeta här är viktigt, men det är också viktigt att inte duplicera eller att underminera Nato, som är en fungerande struktur och som dessutom inkluderar UK. De är viktiga att ha med när vi talar om europeisk säkerhet. Vi ska inte bygga nya murar mot till exempel britterna.

Jag hörde markeringen om mellanstatlighet, men jag hörde inte en tydlig markering om duplicering, om att man ska undvika det samt att underminera. Jag vill gärna höra regeringens syn på det.

Min tredje fråga gäller den vitbok som har publicerats. Jag förstår att ni inte har hunnit titta närmare på den ännu. Men signalerna är att den ska finnas med på något sätt. Det kan rimligen komma att påverka den här debatten. Om det finns någon kommentar om Junckers vitbok i det här skedet vore det intressant att få ta del av den.

Anf. 10 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag skulle vilja ställa en fråga till försvarsministern. Kommer de här samarbetena att strida mot till exempel principen om alliansfrihet? Vi är faktiskt alliansfria.

Vänsterpartiet har välkomnat och välkomnar såklart många av synpunkterna. Men vi har i en tidigare avvikande mening hänvisat till att vi inte tycker att den militära komponenten ska vara i EU:s regi. Det bör vara i FN:s regi.

2016/17:28

3 mars

Det finns som sagt många bra saker i skrivelserna. Men vi är emot den militära försvarsalliansen.

Anf. 11 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Den här frågan har varit uppe ett antal gånger nu. Och jag har ungefär samma synpunkter varje gång vi diskuterar saken. Mycket verkar fortfarande vara oklart. Jag tror inte att regeringen heller har full koll på vad det exakta utfallet kommer att bli.

Om vi tittar på andra liknande idéer som har lyfts upp på EU-nivå kan vi se var det brukar landa. Först lägger man ribban högt. Man pratar om överstatliga idéer. Men på vissa håll i Europa har det också pratats om en EU-armé. Det känner vi väl till. Vi känner också väl till var EU-kommissionen vill att hela EU-projektet ska landa. Bara namnet – Europeiska unionen – förmedlar i sig att en union är politisk och per definition någonting som står över medlemsstaterna i någon mening.

I det här fallet pratar regeringen om att vi ska skapa en militär förmåga på europeisk nivå. Det får alla varningsklockor att ringa, i alla fall hos mig som inte vill att vi ska ha en europeisk armé eller ens en utveckling åt det hållet.

Det finns ingen motsättning mellan att vilja skapa samarbete med andra medlemsländer och att sedan kontakta de medlemsländer man vill samarbeta med. Men som jag förstod det vill regeringen att det enkom ska handla om de länder som är med i Europeiska unionen. England kommer att lämna unionen, och även Norge och Schweiz är utanför unionen. De ska alltså inte ingå.

Fördelarna med att samarbeta på säkerhets- och försvarspolitiska områden är att vi kan göra det på mellanstatlig nivå, att vi kan förhandla och samarbeta om till exempel säkerhetspolitisk information, som vi kan inhämta och dra nytta av gemensamt. Man kan samarbeta när det gäller försvarsmateriel, som vi måste samarbeta med andra medlemsländer om.

Alla som sitter i det här rummet förstår hur vapenindustrin fungerar i dag. Den blir alltmer internationaliserad. När vapenfabrikanter tar in exportordrar flyttar de också över en del av produktionen och så vidare, för att tillmötesgå köparnas krav.

Vi lever på en internationell marknad. Och det måste vi såklart förhålla oss till. Men jag förstår inte varför man måste lyfta upp det här på europeisk nivå. Känner man sig tvungen? Man blandar också in det här med att stärka unionens sammanhållning, som regeringen skriver i handlingarna inför mötet. Det kan inte handla om någonting annat än att man vill tillmötesgå Europeiska unionens intentioner att stärka unionen just som en politisk union. Jag motsätter mig det, och vårt parti motsätter sig det. Det borde övriga partier i den här församlingen också göra.

Alla vet vad som händer när vi öppnar ett nytt område i den politiska union som EU faktiskt är. Man börjar oftast på en låg nivå – ibland öppnar man högt. Sedan utvecklas det vidare. Vart kommer det här att utvecklas? Andra politiska partier har redan rest frågor om just den saken här. Jag instämmer i den frågeställningen.

Det här är fel väg att gå. Vi borde säga ifrån redan nu, på en diskutabel nivå, innan det kommer till ett reellt beslut. Jag förstår att ni inte delar min uppfattning. Men jag måste ändå framföra den.

Jag vill därmed anmäla avvikande mening. Vi står inte bakom den hållning som de flesta övriga riksdagspartier verkar stå bakom.

2016/17:28
3 mars

Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag vill tacka för föredragningen.

Kristdemokraterna stöder utvecklingen mot att man ska försöka samverka kring olika förmågor. Det finns ett behov av det. Alla har ont om pengar och resurser.

Men det är viktigt att det inte blir som med migrationen, att det är några länder som bidrar och några som inte bidrar. Om man ska gå vidare med det här krävs det alltså någon sorts engagemang från alla EU-länder som ska ingå.

Jag har förstått att en del kanske vill gå före. Är det ministerns bedömning att några länder redan nu är inne på ett fördjupat samarbete?

EU-projektet är, som jag ser det, ett fredsprojekt. Tanken var att med hjälp av handel och diplomati utveckla EU till en fredlig region. Det får inte glömmas bort i det här sammanhanget.

Jag har en avslutande fråga till ministern. Vilken hotbild anser regeringen att det är som bör prioriteras? Är det terrorism, flyktingsituationen, attacker eller Ryssland? Vad är det för hotbild? Eller är det här bara en förmågeutveckling? Kan ministern gå in lite djupare på vad grunden är?

Anf. 13 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag börjar med hur man ska se på det här. Jag vill understryka att det är mellanstatlighet som gäller inom den gemensamma utrikes- och försvarspolitiken.

Frågan om en EU-armé finns inte med i den här diskussionen. Något EU-högkvarter med generalstab och ÖB finns inte i den här diskussionen. Det finns de som har framfört den typen av synpunkter. Men det är ingenting som är styrande i de här sammanhangen. Jag vill vara tydlig på den punkten, så att det inte råder några missuppfattningar och så att vi inte sprider irrläror på den punkten. Det är oerhört viktigt.

Den typen av resonemang fördes av enskilda. Då markerade vi hårt att vi inte är intresserade av att vara med i en sådan utveckling från svensk sida. Vi har från första början markerat mellanstatligheten som grund för allt det här. Det är där vi står i dag. Det finns ingen i EU-kretsen som inte har fått det budskapet tydligt framfört, vid upprepade tillfällen. Och den ståndpunkten har vi än i dag.

Card är inte ett sätt att skapa en gemensam förmåga, utan ett sätt att skapa en lägesbild över europeisk förmågeutveckling. Det innebär att man tittar på vilka förmågor varje land har. Sedan kan man titta på om man kan ha en gemensam syn på vilken typ av förmågor olika länder ska utveckla.

Om medlemsstater sedan väljer att samverka i olika projekt är det deras mellanstatliga beslut. Alternativt är det företag som bestämmer sig för att göra något gemensamt och fattar sådana beslut. Det kommer däremot inte att inom Card finnas något som säger att EU som projekt "inom ramen för kommissionen eller EU-parlamentet ska utveckla markmissilsystemet" eller något sådant. Det här är inte upplagt på det sättet, och det kommer inte att gå till på det sättet. Jag vill vara tydlig på den punkten, så att det inte finns några irrläror där heller.

Det är Nato som är den organisation i Europa som har hand om de försvarsförpliktelser som de flesta länder omfattas av. Det har varit mycket tydligt i de här sammanhangen att det inte ska vara någon överlappning mellan Nato och EU. Det är Nato som sköter den militära delen.

Det har krävts diskussioner om inriktningen, och jag anser att den svenska positionen har fått en hel del gehör. Vi är nu överens i stora drag om att vi ska utveckla förmågan att stödja våra egna missioner och ha bättre management på den punkten. Det kan man knappast vara emot. Det skulle vara oerhört märkligt att vara emot att till exempel skicka folk på utbildningsinsatser i Afrika, om det byggs upp starkare stödfunktioner för det på EU-nivå.

Vi är beredda att jobba ihop med Nato, mellan EU och Nato, till exempel när det gäller hybrid och cyber, när det gäller hur man ska hantera olika scenarier med terrorism och olika händelser. Det är ett annat exempel.

När det gäller försvarsindustrin har Sverige inte alls varit någon bromskloss. Vi har värnat svenska försvarsindustriella intressen. Vi har två väsentliga säkerhetsintressen: stridsflyget och ubåtssystemen. Vi är inte beredda att gå in i några samarbeten som skulle kunna bli överstatliga på det försvarsindustriella planet och på det sättet underminera våra egna system som vi har lagt ned oerhört mycket pengar på.

Att vi vill ha ett eget grepp om vissa saker när det gäller försvarsindustrin är samtidigt kopplat till alliansfriheten.

I fråga om samarbetet på försvarsindustrisidan har det däremot också kommit till en realitet där alla är överens om mellanstatligheten i karaktären. Jag har varit orolig över att överstatligheten skulle ta över. Jag har varit väldigt tydlig mot kommissionen, Eda och alla parter i det här. Alla pratar numera om att det är mellanstatligt och säger sig ha respekt för det. Det får väl ses som en framgång, mer än som att vi skulle ha böjt oss på något sätt.

Junckers vitbok har jag inget att säga om i dag. Vi är nu inne i en process om slutmålet. Eftersom det handlar om ett givande och tagande mellan stater och då det finns olika diskussioner är det svårt att exakt säga var det i slutändan hamnar. Jag har redogjort för allmänna inriktningar i sammanhanget.

Storbritannien och Tyskland har nämnts här särskilt. Storbritannien har varit väldigt noga med att oavsett att det blev som det blev med brexit vill de vara med och ta ansvar för Europas säkerhet. Det är något som vi ska vara positivt inställda till, oavsett om det blir en EU-fråga i framtiden eller inte. Storbritannien är en aktör med militära resurser som kan fungera balanserande i ett europeiskt perspektiv. Landet bidrar nu med trupp i Baltikum, vilket är tröskelhöjande i förhållande till Ryssland. Det är bra.

Vi övar ihop med Storbritannien, och vi har ett 53-punktsprogram ihop med landet. Vi håller nu på att analysera om vi ska ansluta oss till den av britterna ledda och icke Natoanknutna styrkan Joint Expeditionary Force. Vi får återkomma när analysen är gjord. Storbritannien kan ha en positiv inverkan på balansen för säkerhetsfrågorna i vår del av Europa.

Tyskland är också viktigt att nämna. Tyskland blir en allt viktigare aktör i detta. Det ligger i vårt intresse att Tyskland tar ett ökat ansvar. Jag har träffat den tyska ministern. Vår plan är någon form av överenskom-

melse, och vi är nu i färd med att titta på hur vi kan verka tillsammans i den miljö som Östersjöregionen utgör. Tyskland är ju en strandstat, och dess insatser är i dessa sammanhang oerhört viktiga. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

2016/17:28

3 mars

Anf. 14 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Flera av er reste frågor om vad grundtanken och målet är liksom hur hotbilden ser ut. När det gäller de större frågorna kan jag först och främst säga att den vitbok som nu har presenterats av Juncker och som innehåller fem olika scenarier för EU:s framtid är en bra utgångspunkt för fortsatt diskussion. Resultat är tänkt att kunna presenteras i god tid före Europaparlamentsvalet 2019. Tanken är att första slutsatser ska finnas vid Europeiska rådets möte i december.

Alla studerar just nu dessa fem scenarier och funderar över hur de stämmer med vår svenska syn. Viktigt för oss är förstås att engagera oss i debatten framöver. Den sociala pelaren, som är viktig för oss i denna del, ska också bli föremål för ett tankepapper framöver. Detta blir ett slags övergripande normativ ram där vi funderar över EU:s framtid i stort.

Målet kan inte vara något annat än att vi ska hjälpa till att bevara fred, frihet och säkerhet för Europas medborgare, inklusive svenska medborgare. Vi ska fortsätta att samverka för att ha en ekonomisk utveckling och säkerhet för alla som bor i Europa. Detta måste alltid vara det övergripande målet.

Vi ser att det nästan inte finns något i hotbilden som bara är ett hot mot ett enskilt land eller som ett enskilt land skulle kunna lösa. Vi behöver samverka om det allra mesta. Inte minst vad gäller Östersjön har vi sett hur viktigt det är. En hotbild har att göra med situationen runt Östersjön, och då behöver vi samarbeta.

Målet för detta möte och kommande möten är framför allt att EU kan hålla ihop och att vi kan signalera att vi är intresserade av att hålla ihop och agera solidariskt i dessa frågor. Våra inspel har handlat om detta. Hur kan vi se till att ha låga trösklar i olika samarbeten så att alla länder själva kan välja att gå in? Det ska vara inkluderande processer och det ska vara mellanstatligt, precis som försvarsministern säger.

Vi kan nog alla se att vi har fördelar av att samverka och samarbeta med varandra. Om vi har ett samarbete kan vi använda våra resurser mycket effektivare. Då kan vi även planera för gemensamma insatser.

Som ni vet presenterades Afghanistanutredningen i går. En av slutsatserna i den var att om det inte finns en gemensam planering och ledning av exempelvis civil-militär samverkan blir det inte bra. Det hjälper inte att bara säga det, utan man måste också göra det. Att lära oss att planera bättre är något som vi också kan ta med oss i detta samarbete.

Hotbilden ser just ut så där. I dag är säkerhetspolitik mycket bredare än renodlade militära hot. Det kan lika mycket handla om kriser, som vi har sett tidigare i Europa, till exempel jättestora översvämningar i floder som flyter genom flera länder. De hot och de utmaningar som vi ser omkring oss känner inga gränser längre. Vi måste alltså ha en bred bild.

Anf. 15 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag upptäckte att jag glömde att kommentera Désirée Pethrus fråga om några länder är beredda att gå före i ett fördjupat samarbete.

Det här är en diskussion i vilken man ibland skönjer sådana konturer. Det är tendenser – jag vet inte om jag vill kalla det rykten – som ibland diskuteras. Vi befinner ju oss i ett läge då det är viktigt att allihop går i takt och att man tar hänsyn till allas intressen. De som nu har en viss ståndpunkt måste orka kompromissa med övriga.

Jag kan inte säga om det är ett realistiskt scenario eller inte. Däremot tycker jag att stämningsläget, när det väl kommer till kritan, är att vi måste vara överens. Detta är den starkaste kraften, även om jag naturligtvis även hör det som Désirée Pethrus säger.

Det papper och den process vi har att hantera bygger på att alla har sagt sitt och att man därefter gör en avvägning. I den diskussionen har det funnits alltifrån ingenting till högkvarter, ÖB, armé, flyg och allt vad det är. Så går det till i EU.

Anf. 16 JOHNNY SKALIN (SD):

Det som försvarsministern sa alldeles i slutet om att det är så det går till var befriande att höra. Det är precis vad även jag säger: Det är så det går till. Vi väger hela tiden olika intressen mot varandra inom Europeiska unionen. Men om den svenska utgångspunkten är att vi måste komma överens vet vi var det kommer att landa i slutänden.

Det finns en anledning till att vi i dag i vissa avseenden är ett Tvåfartseuropa på de politiska områden som diskuteras och praktiseras inom Europeiska unionen. Jag tycker att vi ska ta seriöst på att det faktiskt ser ut så.

Vi vet hur saker och ting har landat rent historiskt. Vad var EU från början? Var är vi i dag? Det är en väldigt stor skillnad däremellan. Där är alla ni politiska partier som sitter här i riksdagen direkt ansvariga – förutom vi som inte har varit delaktiga i dessa beslut. Även Vänsterpartiet har ett stort ansvar för att det förhåller sig så här.

Jag hör vad regeringen säger om att detta är ett mellanstatligt arrangemang. Ja, det är mellanstatligt, och det brukar börja så. Det är just det jag säger.

Men vad är mellanstatlighet? Man kan säga att det finns två benämningar: Det finns mjuk lagstiftning, och det finns hård lagstiftning. Det börjar alltid mjukt. Detta kallas för den öppna samordningsmetoden, eller landsspecifika rekommendationer som det brukar heta när man tillmötesgår EU:s krav i väldigt hög mån. Det sker i Sverige och delvis även i många andra europeiska länder. Sverige i synnerhet är dock duktigt på att följa sådana rekommendationer.

Regeringen säger att en del av detta inte ska vara en gemensam förmåga på det sätt som jag uppfattar det, utan att det handlar om att man ska diskutera frågan, titta på de olika medlemsländerna och se vilka förmågor de har och sedan kommer, såsom jag tolkar det, rekommendationer från EU om att vi skulle kunna göra det hela annorlunda. Jamen då vet alla var det landar. Sedan bygger vi upp vår förmåga och gör allt det som de som vill gå ännu längre ville. Vi har redan satt oss i båten.

Det är detta jag har beskrivit, vilket även försvarsministern, enligt min tolkning, åtminstone i någon mån bekräftade i sitt senaste inlägg.

(ORDFÖRANDEN: Har du någon fråga?)

Ja, jag har en fråga. Men eftersom detta är en diskussionspunkt tar jag
mig friheten att diskutera.

2016/17:28
3 mars

(ORDFÖRANDEN: Nej, det är en beslutspunkt. Det finns ett mandat för ett beslut till regeringen i denna fråga.

Okej.

(ORDFÖRANDEN: Det finns rådsslutsatser som man kan vilja ge mandat eller inte vilja ge mandat till regeringen att besluta om.)

Det ger jag inget mandat till. Jag vill dock först och främst avsluta mitt inlägg.

Jag förstår att regeringen ser det som en framgång att vi har kommit till en mellanstatlig diskussion om detta med tanke på den politik som regeringen egentligen skulle vilja driva. Det är synd att regeringen inte har mer råg i ryggen och kan stå upp mer för sin egen politik i stället för att hela tiden tillmötesgå den europeiska synen på saken.

Detta är det stora problemet i Sveriges riksdag. Vi tillmötesgår EU i alldeles för hög grad. På lång sikt riskerar vi nu att bygga upp denna förmåga, eftersom stora delar av eller åtminstone starka krafter i Europa vill driva oss mot det.

Jag vill därför fråga försvarsministern om han kan lova mig att vi aldrig någonsin kommer att bygga upp de kapaciteter som han beskrev, med försvarshögkvarter, gemensam europeisk flygförmåga, militär förmåga och EU-armé. Kan jag få en garanti att detta aldrig någonsin kommer att hända och att Socialdemokraterna som parti aldrig någonsin kommer att gå med på detta? Aldrig någonsin?

Anf. 17 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag skulle kunna svara väldigt provocativt och oerhört tydligt, intill övertydlighet, på detta, men jag tänker försöka behärska mig och hålla en diplomatisk approach.

Man kan naturligtvis spekulera om allt här i världen. Man kan till och med ha fantasier om hur det ena och det andra ska bli. Man kan bygga sina egna scenarier och hotbilder. Till slut kan man bli oerhört fast i dessa tankebanor – till och med så pass att man inte tror på den politiska möjligheten att göra olika saker i samarbete med andra.

Jag kan inte säga vad EU är om 20, 30 eller 50 år. Det kan ingen i detta rum. Jag har fått sådana frågor många gånger i mitt liv, och jag brukar säga att livserfarenheten har gjort att jag möjligen inte spekulerar särskilt mycket om framtiden utan utgår mer från det som är konkret och det man kan ta på.

Just nu befinner vi oss i ett läge med acceptans för mellanstatligheten, och det är ingen dålig plattform för att göra olika saker. Den plattformen är väldigt bra. För hur det än är måste vi ha ett samarbete med andra. Om man fransäger sig sådana möjligheter kommer världen och Europa inte att fungera. Samarbete är alldeles nödvändigt. Att sätta sig ned och resonera med andra länder är dock inte samma sak som att ge upp sin integritet.

Jag tänker inte gå in i en diskussion om sådana utfästelser utan konstaterar bara att mellanstatligheten gäller. Vi har i riksdagen pekat ut vilka väsentliga säkerhetsintressen vi har och vad vi värnar om. Vi håller

en rågång mellan vad som är militärt alliansfritt och vad som inte är det. Det vi gör bygger på en 70-procentig majoritet i riksdagen för hur vi ska förhålla oss till samarbete med andra länder och organisationer och hur vi ser på den nationella förmågan. Jag tycker att vi har en stark plattform.

Vi jobbar vidare utifrån det vi har redogjort för i dag, och det bygger på mellanstatligheten. Jag anser att vi har fått gehör hos övriga länder. Vi är flera som har drivit denna linje. Jag har inget mer att säga.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Det kan komma fler frågor, och då kanske du vill säga något mer.

Jag tror att det finns ett starkt stöd här i nämnden för mellanstatligheten som grund för detta politiska område.

Anf. 19 KERSTIN LUNDGREN (C):

Ja, det finns ett stöd vad gäller detta.

Jag har dock en nyfiken fråga. I rådsslutsatserna talas det om en årlig översyn av försvarskapaciteten Card. Men rådet välkomnar idén om att ha ett möte med försvarsministrarna initialt vartannat år, om jag uppfattar saken rätt – initially every two years. Frågan är varför man markerar just detta i en rådsslutsats – att det ska vara vartannat år, som jag uppfattar det.

Anf. 20 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Vi har ju försvarsministermöten i stort sett månadsvis. Sedan vill man väl markera vikten av att det här vid några tillfällen ska hanteras särskilt.

Men det som är ingångsvärdena för Card är alltså att det är en pågående process där vi väntar oss ytterligare riktlinjer vid Europeiska rådet i juni. Vi ska bygga på redan existerande processer och information. Det får inte vara överlappning i förhållande till Nato.

Vi har en pågående process som berör förmågor, Capability Development Plan, som ska vara klar 2018 och bli ett ingångsvärde i det fortsatta arbetet.

Det är en inledning av en process. Jag kommer att ha anledning att komma hit och tala om detta åtskilliga gånger. Men i dag har vi att ta ställning till grundvärdena i det.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi kan konstatera att det i våra handlingar framgår att det har varit information om dessa ärenden i både utrikesutskottet och försvarsutskottet. Men precis som försvarsministern och utrikesministern tydliggjort kommer detta att återkomma även i nämnden.

Men det finns rådsslutsatser som föreslås att antas. Vi kan ge mandat för regeringen att ta det beslutet. Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande mening redovisad från Vänsterpartiet – oliklydande med Sverigedemokraterna.

Då tackar vi försvarsministern.

2016/17:28

3 mars

§ 2 Utrikes frågor

Utrikesminister Margot Wallström

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 6 mars 2017

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare med utrikesrådets dagordning. Dagordningspunkt 4, Migration. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 23 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den diskussion som ska ske på FAC på måndag om migration förväntas bli förhållandevis kort. Fokus kommer att ligga på uppföljningen av Maltadeklarationen från Valletta och genomförandet av EU:s partnerskapsram med tredjeländer. Och så blir det en förberedelse för Europeiska rådet. Inga rådsslutsatser förutses.

Det vi kommer att betona är: När man genomför Maltadeklarationen måste det ske i enlighet med internationell rätt, inklusive FN:s sanktionsregim och vapenembargot. Respekten för principen om non-refoulement och rätten att söka asyl måste upprätthållas. Och ODA-kriterierna ska respekteras när man använder biståndsmedel.

Vi stöder dessutom utökade ansträngningar av UNHCR och IOM längs den centrala Medelhavsrutten. De är viktiga för att det ska bli ett rättssäkert genomförande.

Det är viktigt att finna alternativ till förvar, inte minst för kvinnor, barn och sårbara grupper, och att bereda internationellt skydd genom vidarebosättning.

Vi ser från regeringens sida Vallettaprocessen liksom partnerskapsramen som ett viktigt led i att åstadkomma ett partnerskap på migrationsområdet mellan EU och partnerländer. Vi verkar för att det arbetet ska genomföras med respekt för mänskliga rättigheter och gå hand i hand med våra långsiktiga mål för bistånds- och utvecklingsarbetet.

Anf. 24 KERSTIN LUNDGREN (C):

Det finns en del som rimligen borde lyftas upp i samtalen. Det är när enskilda länder, till exempel Italien, gör underavtal, eller vad vi kan kalla det, och på det sättet frikopplar från en ordinarie process. Det är inte möjligt att hantera vare sig i domstol eller i parlament. Man borde på något sätt lyfta upp de frågorna och markera, för det blir en konstig hållning om vi pratar om en process och ger acceptans och det sedan finns någonting annat som ligger under ytan.

Jag är nyfiken på att höra om ministern vet om det finns andra sådana avtal som nu är på gång och i vad mån EU i sig stöder implementeringen av dessa underavtal.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag instämmer i det Kerstin Lundgren tar upp. Vi hade ju en diskussion här förra gången om det var ett avtal med Libyen eller inte. Det var inget avtal med Libyen. Sedan hade man godkänt avtalet mellan Italien

och Libyen i handlingarna. Jag kan tycka att vi egentligen hade behövt få den informationen innan ministern skrev under den typen av rådsslutsatser. Det behövs nog en kommentar kring den frågan.

2016/17:28
3 mars

(ORDFÖRANDEN: Det gällde Europeiska rådet, så det var slutsatser som statsministern skrev under.)

Ja, förlåt. Det får jag gå med till regeringen som sådan.

Men nu kom ju diskussionen upp igen kring Libyen och samarbetet med Libyen, antar jag, även om man mer pratar om Vallettaprocessen och Maltadeklarationen. Det är i Maltadeklarationen som detta med Italien– Libyen-avtalet finns med.

Sedan hade jag lite frågor till statsministern förra gången om vad som är civilt och vad som är militärt i det här och om det finns någon sammanblandning. Det svar som jag uppfattar att jag fått är att det är civila insatser. Om man läser på nätet om Seahorse ser man att det finns en del militära inslag. Det är som att det är en lite glidande skala här. Jag undrar om utrikesministern kan förklara lite grann. Om det finns militära inslag tycker jag att det är viktigt att nämnden får del av den informationen.

I övrigt tror jag att ordföranden blir nöjd med det jag nu säger. Jag har haft avvikande meningar i nästan två år om detta med lagliga vägar in. Jag tycker att EU bör gå i den riktningen att man diskuterar hur man ska kunna göra en process för att människor ska kunna söka asyl även utanför. Jag kommer inte att ha någon avvikande mening i denna del, utan jag förväntar mig att det kommer att ske någonting i den riktningen.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag har ingen åsikt när det gäller om nämndens ledamöter vill lämna en avvikande mening eller inte. Det är upp till er. Jag bara konstaterar något när det gäller den diskussion vi har nu. Det kommer ju delvis att vara en diskussion också på kommande europeiska råd. Men det är en friare diskussion nu. Det är nu som utrikesrådet ska ge sin input till Europeiska rådet. Det borde också på det sättet vara en bredare diskussion i nämnden nu än när vi sitter med beslutsärenden med statsministern inför Europeiska rådet.

När det gäller lagliga vägar håller jag dessutom med Désirée Pethrus. Det är en viktig väg för EU att gå.

Jag har själv en fråga till utrikesministern i detta ärende. Det gäller den del av Vallettaprocessen som handlar om att stärka samarbetet om laglig migration och rörlighet. Jag undrar om det i detta finns en dimension. Man kan titta rent översiktligt på relationerna mellan flera afrikanska länder och Europeiska unionen. Vi har en migration. Vi har haft migration sedan länge. Vi kommer att fortsätta ha migration mellan dessa länder. Det gäller att inte begränsa det enbart till den del av migrationen som handlar om det oerhört viktiga att skydda flyktingar och att ge flyktingstatus. Det handlar också om den migration som är i övrigt och som Europa förvisso dessutom är ganska beroende av om vi tittar på demografin och på arbetskraftssituationen.

Finns det utrymme i den här processen att laborera i alla fall en del kring europeiska tankar om hur man också ska hantera det? Underlig-

gande finns ju den diskussionen alltid här när det gäller migrationsströmmarna från Afrika.

Anf. 27 AMINEH KAKABAVEH (V):

Det var mycket bra saker som utrikesministern lyfte. Mänskliga rättigheter ska gå hand i hand med den här processen. Det är väldigt viktigt. Jag tycker att det borde vara grunden. Det finns orsaker till att folk flyr. Man ska helt enkelt se till att lösa de konflikter och den fattigdom som folk flyr från.

Samtidigt är det nu ett faktum att man har migration och att folk flyr från sina hemländer och sina hem. Då måste man också se till att återuppta kvotsystemet, precis som förr i tiden. Jag själv kom till det här landet på ett värdigt sätt. När man har flytt från allt detta ska man mottas på ett värdigt sätt. Det ska inte vara på det här sättet: Bort från våra gränser och var kvar i elände, krig och annat!

Därför är jag, precis som Désirée Pethrus, väldigt skeptisk till det här med militära insatser. Vi har redan lämnat en avvikande mening. Vi är inte emot själva krishanteringen – den är viktig. Men vi är emot den militära biten, hanteringen av den delen. Därför vill jag hänvisa till tidigare avvikande mening i den delen.

Anf. 28 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Genom Seahorse försöker man helt enkelt främja ett bättre samarbete för att stärka gränskontrollmyndigheten och myndigheterna faktiskt i de nordafrikanska länderna. I övrigt är det framför allt civila insatser – det har vi pratat om många gånger förut.

Det som Kerstin Lundgren påpekat är riktigt. Inte heller vi fick information förrän väldigt sent om Italiens avtal. Det är formulerat som >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Jag är övertygad om att det kommer upp till diskussion.>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Men det är inte det som kommissionen och medlemsländerna den här gången framför allt diskuterar, men jag är säker på att det kommer upp.

Vi betonar hela tiden att vi måste följa gällande asyllagar, och vi jobbar på att få mer av vidarebosättning. Det är ju det lagliga och reglerade sätt man har att se till att länderna delar på ansvaret för detta. Det är ändå viktiga steg som har tagits när kommissionen själv har presenterat förslag till hur vi ska kunna åstadkomma bättre fördelning och ansvarstagande mellan EU:s medlemsländer. Det är även i fortsättningen vårt mål att verka för det, det vill säga att vi ska kunna hjälpas åt och därmed också öppna lagliga vägar för migration.

Dessvärre, rent politiskt, är min bedömning att detta inte kommer att vara i centrum, utan det kommer att handla om hur vi hanterar de stora flyktingströmmar som vi fortfarande ser i Europa.

Man kan titta på det ett steg bakåt. Man kan till exempel undra: Vad gör vi åt ett sådant ställe som Agadez, i mitten av Afrika? Det är miljoner människor som kommer dit. De flesta är unga män från alla håll i Afrika. Det är en sorts uppsamlingspunkt innan man tar sig till Libyen. Där pågår all möjlig kriminell aktivitet. De illegala smugglarna rekryterar kunder. Det förekommer väldigt mycket. Om man ingrep där på ett effektivare sätt skulle man faktiskt kunna hindra mycket lidande. Man skulle kanske

också kunna övertyga människor om att det i vissa fall är bättre att återvända till platsen de kom ifrån än att ta risken att dö i osäkra båtar på Medelhavet. Eller man skulle kunna göra insatser när det gäller utbildning, jobb och annat som faktiskt skapar säkerhet i Afrika.

Men jag tror att det kommer att handla om det som är uppföljningen av Vallettadeklarationen och de program som det redan har beslutats om.

Anf. 29 KERSTIN LUNDGREN (C):

Vi tycker att det är viktigt att utrikesministern markerar mot förfarandet när det gäller det italienska avtalet, för det är också en fråga om vad support av det avtalet innebär. På vilket sätt kommer EU att stötta Italien? Det kan ju lägga grunden för att det blir nya avtal, om man inte får en tydlighet från ministerrådet i den delen.

Jag skulle önska att vi kunde göra ett medskick, eller hur man nu hanterar det, om att ministern ska ta upp detta och vara tydlig med vikten av att det här förfarandet inte återkommer, för det är ett störande moment i den gemensamma processen.

Anf. 30 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Vi tycker att det är angeläget att vara med i en diskussion om vad det här betyder och hur vi ska tolka det. Även för oss kom den här informationen väldigt sent, och det var oklart exakt vad som avsågs. Det här är frågor som vi kommer att vara med och vilja ha svar på. Jag håller med.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för den kommentaren, som jag stöder helt. När mötet var klart fick jag information av statssekreterare Hans Dahlgren om att det fanns ett avtal och att regeringens bedömning var att detta låg inom statsministerns mandat för Europeiska rådet, i och med att det i den deklaration som vi hade gett mandat till härifrån fanns en passus om att man skulle kunna se på bilaterala samarbeten. Det var den bedömning som gjordes då. Jag tycker att vi stöder den delen. Det får bli en fråga om formerna på FAC att diskutera hur det inte ska bli en kutym att man tar ett beslut men att det sedan i praktiken kommer andra avtal som inte varit uppe på bordet tidigare. Det blir väldigt konstigt för vårt sätt att hantera det.

Det finns sammanfattningsvis stöd för regeringens här redovisade inriktning. Det finns en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Västra Balkan.

Anf. 32 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Västra Balkan kommer upp mot bakgrund av att vi har haft en utveckling i den här regionen med ökande spänningar länder emellan samt ett ökat ryskt inflytande som varit väldigt tydligt. Med tanke på utvecklingen i Makedonien kan vi nog räkna med att detta kommer att stå i fokus för diskussionen. Den försämrade relationen mellan Kosovo och Serbien kommer också upp.

Just nu är ju Federica Mogherini på rundresa i regionen. Jag tror att hon är i Albanien i dag och var i Makedonien i går. Hon kommer att

2016/17:28

3 mars

2016/17:28
3 mars

avrapportera vad hon sett och sagt. Det är inga rådsslutsatser som förutses, men det är väldigt viktigt att det här kommer upp på dagordningen.

Vi kommer också att diskutera frågan om hur EU ska bli bättre på att kommunicera om innebörden av EU och vad EU gör för den här regionen och på att tydliggöra ländernas EU-perspektiv. Här är det återigen viktigt att vi är enade och att vi sänder ut ett budskap och signaler om enighet.

Vi välkomnar den här diskussionen från regeringens sida, för vi tycker att det behövs ett starkt och tydligt engagemang från EU:s sida på västra Balkan. Det är också det enda sättet att hålla igång reformprocesser och bidra till ökad stabilitet i regionen.

Vi vill bidra till ett ökat engagemang för länderna på västra Balkan. Det som händer i Makedonien är ett exempel på vad som kan hända när EU brister i sitt engagemang för området. Jag kommer att stödja EU:s och Mogherinis engagemang och uppmuntra ministerkollegor att engagera sig. Jag kommer själv att resa till regionen i vår, och jag hoppas att jag får med mig en eller ett par kollegor, så att vi kan resa på västra Balkan. Jag har styrt om min egen reseplanering på det sättet.

Vi tror att EU-närmandet, utvidgningsprocessen och kraven på reformer och anpassning till EU:s värdegrund är ett av de viktigaste instrumenten för att främja stabilitet och utveckling i länderna på västra Balkan. Det här kommer verkligen att vara i centrum för vårt engagemang framöver.

Anf. 33 KARIN ENSTRÖM (M):

Ordförande! Det är mycket bra. EU får inte tappa uppmärksamheten gentemot de här länderna. Vi vet också att det finns andra krafter som ägnar mycket tid och energi åt att styra de här länderna i en annan riktning eller riskerar att styra de här länderna i en annan riktning. Men precis som utrikesministern säger är det en otrolig reformmotor – och även avgörande för unionen – att de här länderna kan fortsätta i en mer demokratisk och frihandelsvänlig riktning. Sverige ska arbeta vidare för att ha kvar utvidgningsprocessen. Just nu kämpar vi för att hålla ihop unionen och kanske för att inte fler länder ska lämna den, men vi får inte glömma bort att det här är ett oerhört viktigt perspektiv.

Finns det något konkret, förutom resor? Det här med strategisk kommunikation är som ett ”buzz word”. Om man med det menar att vara tydlig med värden är det bra. Annars är det kanske ett lite töntigt uttryck. Som någon sa i går i utrikesutskottet: Ska vi ha en reklamkampanj? Ska EU dela ut broschyrer och klistermärken? Jag hoppas att det inte är så. Går det att fördjupa sig i den delen? Hur ser utrikesministern det här framför sig?

Anf. 34 KERSTIN LUNDGREN (C):

I den delen finns det en tydlig och viktig signal, nämligen att EU nu äntligen lever upp till sina löften när det gäller visumfrihet, till exempel beträffande Georgien. Det är klart att den typen av händelser också blir synliga i andra miljöer. Det är resultat som räknas och som kan användas för att visa EU:s förmåga när de verkligen finns på papperet.

Jag delar bedömningen att västra Balkan är viktigt. Det är viktigt att ha en helhetsregionsyn. Kroatien är naturligtvis en viktig aktör i den diskussionen. Men det finns många högst labila stater. Det är välkommet

att Mogherini nu gör ett besök. Som jag uppfattat det är det hennes första besök. Är det så är det naturligtvis inte en dag för tidigt. Att missa vad som händer i området kan självklart vara förödande. Detta är naturligtvis också en fråga som är kopplad till vad som händer med migrationsläget. Det är ju inte första gången Makedonien krisar, utan det är en återkommande kris som hänger samman med många andra frågor i området.

Jag välkomnar och tycker att det är viktigt att EU prioriterar upp västra Balkan. Våra insatser har tidigare varit misslyckade och vi har varit för sent ute. Tidigare på dagordningen diskuterades gemensamma säkerhets- och försvarsinsatser. Det här är naturligtvis ett område där EU har investerat och har investeringar, och det är viktigt att vi samkör.

Anf. 35 PYRY NIEMI (S):

Fru ordförande! Jag är inne lite på samma spår som Kerstin när det gäller Makedonien. Vi hade en bra föredragning i går. Det som sker är väldigt händelsestyrt. Har utrikesministern fått någon nyare rapportering om skeendet? Jag antar att det som håller på att hända där kan följas timme för timme.

En annan fråga som jag ställde i går och som jag fick ett hyggligt svar på men som kanske utrikesministern ändå kan reflektera över handlar om att Grekland fortsätter att kontinuerligt blockera namnfrågan. Jag vet inte hur ofta den tas upp i de här sammanhangen, men den har visat sig vara en ganska stor stötesten i diskussionerna om Makedonien. Jag lämnar den frågan lite öppen.

Anf. 36 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag tackar för synpunkterna. Det är bra att veta att vi har stor politisk enighet och uppbackning för vår syn på hur viktigt det är att vi fortsätter engagera oss för länderna på västra Balkan. Det måste finnas en långsiktighet i våra insatser. De kan inte vara beroende av att några länder driver det här och att det plötsligt placeras på dagordningen, utan det måste finnas en långsiktig plan för hur vi ska behålla kontakten och även driva på reformansträngningarna i de här länderna.

Jag håller med Karin Enström om att det kan låta töntigt. Det kan i själva verket låta som propaganda eller som något skumt att man kallar det strategisk kommunikation. Men det är också väldigt viktigt, framför allt gentemot unga människor, att man förklarar vad EU gör, vilken roll vi anser att vi har och hur man ska bedöma till exempel processer som viseringsfrihet, som är otroligt viktiga för att ge någonting tillbaka, det vill säga synliga fördelar av reformansträngningar. För dem måste det bli tydligt. Kandidatländernas regeringar behöver också bli bättre på att tala om vad ett EU-närmande innebär för fördelar för medborgarna efter uppoffringar och ständiga reformer.

Vad gäller Makedonien är detta helt riktigt. Namnfrågan fortsätter att vara i centrum. Det är en stötesten. Jag har dessvärre inte så mycket nytt att säga om vad som har hänt sedan i går, men vi får rapporter från ambassaden och den vidare EU-kretsen. Johannes Hahn har engagerat sig väldigt grundligt och har dessutom gjort uttalanden som vi kan använda oss av. Vi fortsätter att följa det här väldigt noga. När det kommer något ska vi se till att det blir känt. Förhoppningsvis blir det någonting som kan

tyda på att det äntligen går i rätt riktning. Men det är fortfarande besvärligt.

Jag tackar för synpunkterna och tar till mig dem. De är jätteviktiga i vår diskussion.

2016/17:28

3 mars

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till nästa krishärd, höll jag på att säga – nästa dagordningspunkt 6 på utrikesrådet, Fredsprocessen i Mellanöstern. Det är också en diskussionspunkt.

Anf. 38 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det här är en favorit i repris. Positionerna är säkert väl kända. Från regeringens sida kommer vi att välkomna en diskussion kring fredsprocessen i Mellanöstern.

Det är en kritisk tid för Israel och Palestina. Läget på marken försämrats fortfarande snabbt, med fortsatt illegal bosättningsexpansion, demoleringar och våld. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi tycker att det är viktigt att EU bekräftar sin MEPP-politik, som är väl etablerad sedan lång tid tillbaka, med fokus på folkrätten och tvåstatslösningen.

Vi kommer att lyfta fram vikten av fortsatt enighet i EU-kretsen – att hålla ihop är nästan det viktigaste vi kan göra – och av att vi värnar det vi har åstadkommit. Vi behöver inte tillföra nya element, men vi värnar åstadkommen MEPP-politik, och dit hör slutsatser om Jerusalem och bosättningar och FN:s säkerhetsråd>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi tycker också att man ska säga att man förstås bör ha motsvarande kontakter med Palestina för att se till att uppmuntra dem till reformer och mindre våld och dessutom till att vilja ha en tvåstatslösning i fortsättningen.

Anf. 39 TINA ACKETOFT (L):

Jag tackar utrikesministern så mycket för detta. Det är en ständigt pågående fråga. Hela vår livstid har denna fråga stötts och blötts.

Det vi har att stå väldigt fast vid är att vi inte ska backa över huvud taget. Det låter inte så progressivt. Men precis som utrikesministern säger måste EU stå väldigt tydligt och starkt när alla andra blir mer och mer galna runt omkring oss.

Det kom på slutet igen, men jag vill åter påpeka att den balanserade åsikten absolut är nyckeln till det hela. Vi ska lyfta upp de goda krafter som finns i Palestina men också markera väldigt tydligt när de är ute och trampar fel, precis som man gör mot Israel. Vi måste hela tiden hålla balansen. När vi ser hur det bara blir mer och mer rörigt runt omkring oss är det väl skönt om vi kan vara en röst för reson. Som sagt låter det inte så progressivt, men att över huvud taget inte backa är nog det viktigaste just nu.

Anf. 40 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag tackar utrikesministern för föredragningen. Det är viktigt att vi lyfter fram tvåstatslösningen som en väg framåt. Med tanke på att USA:s president har uttalat något annat är det klart att det är viktigt att EU gör sin markering av vad man tror är vägen framåt.

Jag hade ett medskick förra gången när frågan var uppe. Jag tycker ändå att regeringen har mindre balanserade ståndpunkter än vad den tidigare alliansregeringen hade. Jag noterar det som FAC hade i sitt uttalande från den 6 februari. Man säger: "Called on both sides to restrain from taking any measures that might result in an escalation of the conflict." Det är en sådan sak som borde finnas med i den svenska ståndpunkten, att båda parter ska förhålla sig försiktiga och att det är båda parter som har ett ansvar i konflikten.

Det står i de tidigare slutsatserna att FN, USA och arabiska partner ska vara med i att ta fram ett fredsförslag. Det är viktigt att grannarna, de länder som finns i regionen, har en roll. De bör särskilt lyftas fram. Det är där i regionen som lösningarna måste komma från alla länder i dess närhet. Det är något som jag vet att också israelerna har lyft upp. Israel har självklart ett ansvar. Bosättningspolitiken är inte någon framgångsväg för att öka förutsättningarna för fred. Men det är väldigt viktigt att se till att båda parter verkligen jobbar för fred.

Vi ser oroande tendenser i att Hamas fortfarande inte har lämnat våldsvägen. Det är en oroande framtid som vi går till mötes om vi inte får en helt ny inställning även från den palestinska sidan. Det är en balanserande och svår utmaning som EU har. Men det är viktigt att EU också finns med och trycker på.

Anf. 41 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag tänkte bara delge att vi i huvudsak delar Kristdemokraternas syn på saken.

Anf. 42 KERSTIN LUNDGREN (C):

Det är naturligtvis oerhört viktigt att EU håller fast vid den linje som EU har intagit och att det både är en tydlighet när det gäller den politiska vägen framåt och en tvåstatslösning när diskussionen kommer upp och man börjar fundera om det är allmän flykt från den tanken. Det är viktigt att EU står fast och är tydlig med tvåstatslösningen.

Likaså är det naturligtvis viktigt att markera mot de bosättningsbeslut som har fattats under senare tid. Det är klart att både demoleringar och bosättningar bidrar till att underminera förutsättningarna för en tvåstatslösning på samma sätt som våld och terrorangrepp gör det, och det är likaså när det gäller Jerusalem. Det har varit en hållning från EU sedan tidigare och lades också fast under alliansregeringens tid med beslutet 2009.

Det är också viktigt att i den diskussion man lyfter mot den palestinska sidan inte bara tala om våldsfrågorna utan också demokratiska processen. Det är viktigt att understryka att man måste ta sig vidare. Det bör vara en del av det samtal som ska föras i sådant fall.

När man förbereder associeringsrådet, vad finns det för planer att gå vidare i den delen med associeringsrådet? Det skulle jag vilja fråga om.

Anf. 43 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag har inga andra åsikter än dem som har framförts här. Jag menar att vi absolut måste hålla fast vid det som är väl etablerad MEPP-politik från EU:s sida. Det måste inbegripa båda parter ansvar, och det måste betonas gång på gång. Jag har ingen annan syn på det här.

Det är också budskapet som jag har haft med mig när jag har talat med palestinierna framför allt. Det är att se till att man får kontroll på Hamas, att man vidtar reformer och ser till att släppa in inte minst unga människor och kvinnor, att man har val och sköter allt detta, att man avstår från våld och incitement till våld.

Jag bedömer att vi inte har några stora skillnader med till exempel Carl Bildt. Vi brukar ha ungefär samma uttalanden och har råkat ut för samma saker i sättet som vi behandlas. Jag kan bara hålla med. Jag tycker inte att jag har någonting att invända mot det ni säger.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi har sagt att om det ska vara bör vi i varje fall se till att det balanseras på ett vettigt sätt med kontakter också med palestinierna. Det är viktigt vad innehållet ska vara och att budskapen blir klara och tydliga i enlighet med väl etablerad MEPP-politik.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd för den redovisade inriktningen på dagordningspunkten.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Demokratiska republiken Kongo. Om den är demokratisk eller inte får väl utrikesministern nansera.

Anf. 45 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Här är det förväntat att rådslutsatser ska antas. Det är mycket besvärligt just nu. Det går inte bra med genomförandet av överenskommelsen från december. DRK är i en väldigt instabil politisk situation, och inte bara det. Det är ett försämrat generellt säkerhetsläge, förvärrad humanitär situation och en svår ekonomisk situation.

Detta har försvårats ytterligare av att oppositionsledaren Étienne Tshisekedi dog. Man är fortfarande i en diskussion om hur begravning ska ske. Vad kommer att hända? Är det risk för fler upplopp? Vi har ett antal människor som har dödats i stridigheter runt om i landet.

Det är jätteviktigt att Kongo nu kan nå fram till ett fredligt maktövertagande, trovärdiga val och att det finns en tidtabell för val. Det är den kongolesiska regeringens ansvar att låta befolkningen få utöva sina konstitutionella och mänskliga rättigheter och uttrycka politiska åsikter. Det handlar om att släppa fram både kvinnor och män för att de ska kunna göra sina röster hörda. Nu har vi många uppgifter om civila offer och övervåld av säkerhetsstyrkor och militär. Det behöver också utredas, och de ansvariga ska ställas till svars.

Regeringen tycker att EU ytterligare bör verka för att hålla DRK på den internationella dagordningen. Vi behöver en starkare samordning mellan regionala och internationella aktörer. EU ska fortsätta att ha en dialog med afrikanska aktörer – som speciellt Sydafrika och Angola, de

har haft stor betydelse och påverkan – liksom med övriga grannländer och Afrikanska unionen.

I de rådsslutsatser som ska antas har vi verkat för att få in tillägg om den förvärrade humanitära situationen och vikten av kvinnors deltagande i genomförandet av den politiska överenskommelsen. Som medlem i säkerhetsrådet verkar vi för att upprätthålla trycket på kongolesiska aktörer. Vi bidrog också till att rådet behandlade DRK den 23 februari där man antog ett pressuttalande. Det finns lite bättre i spotlight och internationell uppmärksamhet just nu. Men det ser inte bra ut på marken.

Monuscos mandat kommer också att diskuteras nu framöver i säkerhetsrådet i mars. Där har vi argumenterat för ändringar i mandatet som innehåller till exempel gender mainstreaming och stärkta skrivningar om kvinnligt aktörskap. Man ska ha en stärkt roll för Monusco i valförberedelserna och också resurser till ökad flexibilitet och mobilitet för att man ska kunna hantera säkerhetssituationen som blir sämre och sämre.

Det är ett enormt land. Även om det är den största fredsbevarande FN-insatsen hjälper inte det när man har en sådan enorm yta att täcka och att försöka släcka bränder som uppstår ständigt och jämt. Det är bra att det kommer upp på dagordningen. Detta är i varje fall vår syn på rådsslutsatserna.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Vi kan konstatera att rådsslutsatserna som det finns förslag om ska antas är på franska. Det i sig utgör inte ett meningsfullt utbyte för EU-nämnden. Däremot finns det en sammanfattning på svenska som vi får konstatera ändå utgör en sådan meningsfull grund för nämnden att samråda. Om inte nämnden tycker någonting annat tycker jag att vi fullföljer samrådet på punkten med stöd av den svenska sammanfattningen.

Anf. 47 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! När det gäller slutsatserna är det lite svårt att förstå helheten på franska på bordet här. Men jag vet att organisationer som följer frågan väldigt nära har varit väldigt positiva till de restriktiva åtgärderna. Det har varit väldigt positiv outcome enligt dem. De vill gärna se mera restriktiva åtgärder. Förhoppningsvis kanske det kan bli ytterligare restriktiva åtgärder. I sådana fall är vi väldigt positiva till det.

Monuscos insats gick väl över från fredsbevarande till fredsframtvångande. Om jag inte minns fel fick de med militära resurser. Ändå är befolkningen oerhört besviken på insatsen. Frågan är om man inte behöver se över hela insatsen och se vad man kan förändra i den.

När det gäller regionala aktörer tror jag att vår utrikespolitiska talesperson i går tog upp vikten av att se regionala aktörers inflytande. Vi vet att det finns en del länder i dess närhet som har väldigt stort inflytande på DRK. Det är viktigt att poängtera. Jag tror att ministern också nämnde det i sin mening. Jag vill bara betona det.

Anf. 48 KARIN ENSTRÖM (M):

Jag instämmer i Désirée Pethrus inlägg. Jag vill ytterligare förstärka att det är bra att man varnar för möjligheten till utökade sanktioner i rådsslutsatserna och läggs stor vikt vid detta så att det inte ska vara så långt till nästa steg eftersom läget verkligen är allvarligt. Jag vill under-

stryka behovet av att Monusco får ett bättre mandat. Landet måste komma vidare. Vi vet att det är svårt. Här måste EU, som det beskrivs i rådsslutsatserna, tillsammans med FN, de regionala organisationerna och grannländerna se till att det blir en ordnad process, någorlunda fred och slut på våldet i landet.

2016/17:28

3 mars

Anf. 49 KERSTIN LUNDGREN (C):

Jag vill bara instämma i de tidigare markeringarna. Det är naturligtvis så att man måste ha en beredskap från EU:s sida. Monuscos bemanning har varit en av utmaningarna och naturligtvis någonting att fundera på. Risken för att konflikterna kommer att dyka upp på andra ställen, som inte Monusco kommer att kunna hantera, är något som EU bör fundera på.

Sanktioner är en bit. Men om det inte kommer till en politisk lösning – vilket vi hoppas att det ändå gör – måste man ta en diskussion. Är man beredd att göra någonting mer? Eller blir det upp till ett enskilt medlemsland en gång till att agera?

Anf. 50 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Hela Monuscos mandat kommer upp på säkerhetsrådet i mars. Det kommer att bli ett sådant tillfälle både till en kritisk granskning av vad man har åstadkommit så här långt och också att tala om hur mandatet ska formuleras framöver. Där kommer vi förstås att ta full del i den diskussionen.

När det gäller sanktionerna är vi öppna för och menar att det måste vara ett ganska kort steg till att fatta beslut om ytterligare utökning av sanktionerna. De antogs i december 2016. Då var det riktade sanktioner mot sju individer, reserestriktioner och också frysning av tillgångar. Det är bra att det finns med här och att vi flaggar för att den möjligheten är där.

Det viktigaste vi kan göra är att se till att det nu blir en politisk process som kan bidra till fred och säkerhet i stället. EU har definitivt en roll att spela genom vår närvaro där men också via olika medlemsländer som jag menar kan samarbeta i detta>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Jag har inga andra åsikter. Jag tar med mig det ni säger in i diskussionen.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Det här är alltså en rådsslutsats, precis som vi konstaterade. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i frågan.

Vill utrikesministern kommentera någon av de övriga frågorna?

Anf. 52 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru ordförande! Vi har hört att Nederländerna under Övriga frågor vill ta upp situationen i Jemen mot bakgrund av en oroande utveckling där med ett förvärrat humanitärt läge. De kommer att föreslå att Jemen tas upp som en full diskussionspunkt på FAC i april. Detta stöder vi, och vi tycker att det är en bra idé.

Vi kommer som sagt även att ha den informella lunchen med Egyptens utrikesminister Sameh Shoukry.

2016/17:28
3 mars

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det finns ett starkt stöd för att situationen i Jemen, inte minst den humanitära situationen, behöver diskuteras bland utrikesministrarna.

Därmed tackar vi utrikesministern för i dag och önskar lycka till på rådsmötet.

§ 3 Jordbruk och fiske**Statsrådet Sven-Erik Bucht****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 23 januari 2017****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 6 mars 2017**

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar nästa minister från regeringen välkommen till EU-nämndens sammanträde i dag. Det är landsbygdsminister Sven-Erik Bucht, och vi ska ha återrapport, information och samråd om jordbruksrådet.

Vi börjar som vanligt med återrapporten från det senaste rådet om ministern har något att anföra utöver de skriftliga handlingarna.

Anf. 55 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag är beredd att svara på frågor.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporten till handlingarna.

Vi går nu in på dagordningspunkterna, som börjar med nr 4, Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en flerårig plan för små pelagiska arter i Adriatiska havet. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 57 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! Kommissionen kommer vid rådsmötet att presentera sitt förslag till flerårsplan för bestånd av små ytlevande arter i Adriatiska havet. Rådet kommer att ha ett första meningsutbyte.

Förslaget bygger på samma ansats som den plan som gäller för Östersjön och för den nyligen presenterade flerårsplanen för bottenlevande arter i Nordsjön. Det innebär att planen omfattar de huvudsakliga ytlevande bestånden i Adriatiska havet enligt en flerårsansats.

I planen föreslås målnivåer i form av intervall för fiskdödlighet baserad på vetenskaplig rådgivning. Man föreslår att särskilda åtgärder ska vidtas om bestånden befinner sig under en särskild nivå.

Syftet med planen är att den ska bidra till ett långsiktigt hållbart nyttjande av bestånden. Regeringen välkomnar ansatsen i kommissionens förslag.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Information om detta har också lämnats i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 59 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Från Moderaternas sida välkomnar vi att man är på väg fram med en ny flerårig förvaltningsplan. Precis som också regeringen anser är det ett viktigt redskap för att nå en mer hållbar fiskepolitik.

Vi har på intet sätt någon avvikande mening, utan jag har bara en fråga om det som står i bakgrunden om att förslaget syftar till att underlätta införandet av en landningsskyldighet. Hur ser planerna ut för det i förvaltningsplanen?

Anf. 60 AMINEH KAKABAVEH (V):

Tack så mycket för föredragningen! Jag skulle vilja fråga gällande fiskeriförslagen för Adriatiska havet. Är förslagen i linje med Ices, det vill säga havsmiljörådets, rådgivning? Vi i Vänsterpartiet tycker att kvoterna bör vara i linje med den vetenskapliga rådgivningen.

Anf. 61 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

När det gäller frågan om kvoterna fastställs och baseras intervallet på vetenskaplig rådgivning, men den är inte Ices.

När det gäller den övriga frågan överlåter jag till kanslirådet Karin Victorin att svara.

Anf. 62 Kanslirådet KARIN VICTORIN:

Det råder landningsskyldighet för de här arterna. Tanken är att bland annat intervallet ska kunna underlätta. Målet med den gemensamma fiskeripolitiken är att alla arter ska vara på MSY samtidigt. Intervallet gör att man, eftersom man fångar arterna blandat, under vissa förutsättningar kan uppnå målsättningarna. Bestånden kan ligga lite olika.

Dessutom finns en möjlighet till regionalisering. Länderna i en region kan alltså föreslå till exempel tekniska regleringar och sådant och en utkastplan som kompletterar och underlättar landningsskyldigheten. Då har man delegerat det så att länderna kan lägga fram förslag enligt ett enklare förfarande som innebär att kommissionen kan anta besluten genom en delegerad akt.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här redovisade inriktningen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, som inte handlar om fiske utan om jordbruk. Där kom det i går en reviderad standpunkt som jag vill uppmärksamma nämnden på. Det hölls också överläggningar i utskottet i går.

Anf. 64 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! Under 2017 kommer arbetet med utformning av den gemensamma jordbrukspolitiken CAP efter 2020 att fördjupas. Inför rådsmötet den 6 mars har det maltesiska ordförandeskapet sammanfattat ett antal prioriteringar inför CAP utöver det mål som finns angivet i EU:s fördrag.

Efter mötet i den särskilda jordbrukskommittén i måndags har ordförandeskapet kompletterat underlaget med vikten av att CAP även hantlar landsbygdsutveckling. Man har även understrukt att förenklingar bör ses som en övergripande prioritering i kommande reform såväl vad gäller utformningen av själva lagstiftningen som hur politiken genomförs och kontrolleras.

Diskussionen på rådet syftar till att lyfta fram konkreta policyalternativ för att möta ovanstående utmaningar. Ordförandeskapet har skickat ut två frågeställningar. Den första är: Hur kan vi möta dessa utmaningar mest effektivt samt utan att diskutera budgetresurser till CAP? Den andra är: Bör det ske en ombalansering mellan de olika pelarna i CAP?

Först vill jag säga att jag uppskattar att ordförandeskapet har ändrat i dokumentet inför mötet och nu satt upp den viktiga prioritering som handlar om CAP:s roll för landsbygdernas utveckling.

För att på ett effektivt sätt kunna möta de olika utmaningar som jordbruket och landsbygden står inför anser regeringen att det krävs en omprioritering inom CAP. En fortsatt marknadsorientering är mycket viktig, och vi behöver balansera om CAP med mer fokus på den andra pelaren, det vill säga landsbygdsprogrammet, och mindre fokus på den första pelaren, det vill säga direkta inkomststöd och marknadsåtgärder.

Det är även viktigt att stärka konkurrensförmågan för jordbruket genom satsning på innovation och forskning. Det kan ske inom ramen för CAP, till exempel genom program för innovation, men även genom forskningssatsningar utanför CAP. Utformningen av CAP måste möjliggöra för oss att ta tillvara och stärka konkurrenskraften.

Genom ombalansering mellan pelarna finns en möjlighet att effektivisera politiken i form av mer riktade åtgärder och att därigenom på sikt uppnå regeringens övergripande ambition om väsentligt lägre utgifter för CAP samtidigt som måluppfyllelsen ändå kan förbättras.

En central fråga som är mycket viktig att beakta i kommande reform är behovet av förenkling för såväl myndigheter som jordbrukare. Att ordförandeskapet sätter detta som en övergripande prioritering och en nödvändig förutsättning för kommande reform stöder regeringen till fullo.

Anf. 65 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Tack, ministern, för föredragningen! Det är viktigt att Sverige fortsätter att driva på för mycket av det som ministern redogjorde för. Den gemensamma jordbrukspolitiken är fortfarande ganska olyckligt utformad, för att uttrycka sig milt, även om den över tid har blivit bättre. Det är viktigt att fortsätta att försöka påverka den i denna riktning, och då är marknadsorienteringen helt central.

Jag välkomnar att regeringen här har förtydligat sin position något, men jag skulle kanske ha önskat ännu lite skarpare skrivningar. För Moderaternas del är det viktigt att regeringen inte bara driver på för en fortsatt marknadsorientering och att bibehålla den nivå som vi har i dag utan att det i så fall blir en fortsatt ökad nivå.

Jag kan möjligtvis tolka minister lite välvilligt och läsa detta mellan raderna, men jag hade önskat att man i den skriftliga positionen – men framför allt på mötet – uttrycker att den svenska uppfattningen är att nuvarande nivå på marknadsorienteringen är otillräcklig och att den ska öka. Jag tror att vi är helt eniga om detta, men jag ber ministern att förtydliga det.

Anf. 66 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen! Sedan den diskussion vi hade i går har det som sagt förändrats en hel del. Jag tycker

naturligtvis att det är jättebra. Regeringen var i sin ståndpunkt kritisk till att alltför mycket fokus låg på den första pelaren, och det är nu förändrat. Detta ser jag som väldigt bra, så jag har ingen avvikande uppfattning på något sätt. Jag tycker att det är jättebra att det sker en sådan här förändring och likaså att fokus ligger på konkurrenskraft och marknadsorientering.

Det handlar också om det här med yngre lantbrukare. Vi vet ju att det är problem att få en generationsväxling på gårdarna i Sverige.

Det jag ställde en fråga om i går handlar lite grann om hur Sverige ser på detta. Den första pelaren gäller de sex punkterna. När det däremot gäller landsbygdsprogrammet och så vidare undrar jag vad regeringen har för tankar på utveckling. Hur ska man göra där, och hur använder man medlen?

Finns det någonting där som ministern kan svara på? Man har ju ganska fria händer, vad jag förstår. Men hur vill Sverige se på det hela?

Anf. 67 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Vår uppfattning är att EU-medlemskapet kostar väldigt mycket pengar. När det gäller just det här området, den gemensamma jordbrukspolitiken, som står för ungefär en tredjedel av budgeten är också Sverige ganska förfördelat, om man säger så.

Vi tycker att det någonstans borde grunda sig i detta: Ska man ha en jordbrukspolitik på europeisk nivå eller inte? För Sverigedemokraternas del är svaret ganska klart. Vi tycker inte att man ska ha en jordbrukspolitik på europeisk nivå. Jag tycker att det också borde vara regeringens hållning i frågan. Det är min inställning.

Anf. 68 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Vi är helt överens, Johan Hultberg. Vi måste ha en tydlig marknadsorientering för jordbrukspolitiken. Tyvärr tappade Sverige en frände, som jag också sa på MJU i går. Vi har haft Storbritannien som en frände till oss – någon som har haft samma orientering. Men vi får söka andra partnerskap för att trycka på i frågan; det tror jag är viktigt.

När det gäller frågan om landsbygdsprogrammen innebär det att om man flyttar över från ett land till landsbygdsprogrammet kan man använda pengarna på ett betydligt effektivare sätt och rikta dem till exempelvis miljöåtgärder, landsbygdsåtgärder och produktivitet inom branschen via forskning, innovation och så vidare.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för den redovisade inriktningen från regeringen med avvikande mening markerad från Sverigedemokraterna.

Vill ministern kommentera någon av de ganska många övriga frågor som ligger på rådsdagordningen?

Anf. 70 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag har ingenting, men om det finns några frågor svarar jag på dem.

Det kom alltså en reviderad rådsdagordning som har gått ut, och där fanns någon ytterligare fråga. Jag förstod att det har varit en diskussion på ministerns initiativ i miljö- och jordbruksutskottet när det gäller djurskydd. Jag vet att det är en fråga som berör många här, men då vet ni att den har diskuterats i utskottet och att vi därför kanske inte behöver säga någonting om den här.

Vi tackar ministern och önskar lycka till på rådsmötet.

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	1
Anf. 3 AMINEH KAKABAVEH (V).....	1
Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	2
Anf. 7 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	3
Anf. 8 KARIN ENSTRÖM (M).....	4
Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (C).....	5
Anf. 10 AMINEH KAKABAVEH (V).....	5
Anf. 11 JOHNNY SKALIN (SD).....	6
Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	7
Anf. 13 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	7
Anf. 14 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	9
Anf. 15 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	9
Anf. 16 JOHNNY SKALIN (SD).....	10
Anf. 17 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	11
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 19 KERSTIN LUNDGREN (C).....	12
Anf. 20 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	12
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	12
§ 2 Utrikes frågor.....	13
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 23 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	13
Anf. 24 KERSTIN LUNDGREN (C).....	13
Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	13
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 27 AMINEH KAKABAVEH (V).....	15
Anf. 28 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	15
Anf. 29 KERSTIN LUNDGREN (C).....	16
Anf. 30 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	16
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 32 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	16
Anf. 33 KARIN ENSTRÖM (M).....	17
Anf. 34 KERSTIN LUNDGREN (C).....	17
Anf. 35 PYRY NIEMI (S).....	18
Anf. 36 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	18
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 38 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	19
Anf. 39 TINA ACKETOFT (L).....	19

Anf. 40	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19
Anf. 41	JOHNNY SKALIN (SD)	20
Anf. 42	KERSTIN LUNDGREN (C)	20
Anf. 43	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	20
Anf. 44	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 45	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	21
Anf. 46	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 47	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22
Anf. 48	KARIN ENSTRÖM (M)	22
Anf. 49	KERSTIN LUNDGREN (C)	22
Anf. 50	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	23
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 52	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	23
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	23
§ 3	Jordbruk och fiske	24
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 55	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	24
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 57	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	24
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 59	JOHAN HULTBERG (M)	24
Anf. 60	AMINEH KAKABAVEH (V)	25
Anf. 61	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	25
Anf. 62	Kanslirådet KARIN VICTORIN	25
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 64	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	25
Anf. 65	JOHAN HULTBERG (M)	26
Anf. 66	LARS-AXEL NORDELL (KD)	26
Anf. 67	JOHNNY SKALIN (SD)	27
Anf. 68	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	27
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 70	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	27
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	27